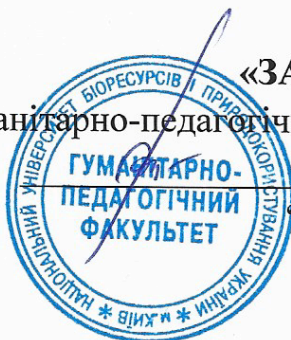

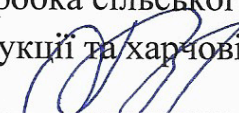

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
В. Д. Шинкарук
« 8 » 06. 2020 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 22 від 04.06.2020 р.
завідувач кафедри педагогіки
 Р. В. Сопівник

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОПП «Професійна освіта (Аграрне
виробництво, переробка сільськогосподарської
продукції та харчові технології)»
 О. В. Васюк

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

Галузь знань: 01 «Освіта / Педагогіка»
Спеціальність: 015 «Професійна освіта»
Спеціалізація: 015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»
Освітньо-професійна програма: «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»
Гуманітарно-педагогічний факультет
Розробник: канд. пед. н., асистент кафедри педагогіки Гончарук О.М.

КИЇВ – 2020

1. Опис навчальної дисципліни «ЗАГАЛЬНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА»

Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітньо-професійна програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	01 «Освіта / Педагогіка»	
Спеціальність	015 «Професійна освіта»	
Спеціалізація	015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»	
Освітньо-професійна програма	«Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Термін навчання	Нормативний	Скорочений
Загальна кількість годин	210	120
Кількість кредитів ECTS	7	4
Кількість змістових модулів	2	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	-
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття освіти		
	Денна форма здобуття освіти	
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	45 год.	30 год.
Практичні, семінарські заняття	60 год.	45 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	105 год.	45 год.
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	7 год.	5 год.

2. Мета та завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Загальна та професійна педагогіка» є формування у майбутніх фахівців професійних знань, умінь та навичок з навчання та виховання здобувачів освіти, обґрунтування умов ефективного впливу на їх особистісний розвиток, необхідних для педагогічної діяльності; розкриття теоретичних основ професійної педагогіки як науки про підготовку педагога до професійної діяльності.

Завданнями дисципліни є забезпечення майбутніх викладачів закладів вищої освіти знаннями про педагогіку як науку про навчання та виховання

особистості, а також професійну педагогіку як науку про підготовку до професійної діяльності, закономірності навчання людини професії та формування професійно важливих і соціально значимих якостей особистості працівника.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теоретико-методологічні основи педагогіки як науки; основні засади організації освітнього процесу; процес навчання і його структуру; форми і методи організації навчання; сутність процесу виховання; основні напрями змісту виховання; методи та організаційні форми виховання; систему освіти в Україні; зміст і організацію методичної роботи в закладах освіти системи вищої професійної освіти, питання вдосконалювання освітнього процесу й основні напрями підвищення ефективності навчання, зміст дидактичної діяльності педагога професійного навчання; мету, завдання, зміст і технології дидактичного проектування процесу навчання й характеристику діяльності педагога;

вміти: організувати освітній процес; застосовувати психолого-педагогічні знання у різних видах освітньої діяльності; аналізувати, планувати й оцінювати освітній процес і його результати; здійснювати педагогічне спілкування; використовувати сучасні інноваційні технології в освітній сфері; здійснювати планування повсякденної навчально-виховної роботи і проводити її відповідно до нормативної документації; реалізовувати процес професійного самовиховання й самоосвіти; здійснювати самоаналіз, самоконтроль власної педагогічної діяльності; аналізувати різні фактори впливу на соціалізацію особистості; здійснювати дидактичне проектування навчального процесу.

Компетентностями, якими повинен володіти здобувач після вивчення дисципліни є:

загальні компетентності (ЗК):

➤ здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність працювати в команді та діяти з позиції лідера.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

➤ здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності;

➤ здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії;

➤ здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень;

➤ здатність забезпечити якість освіти і управління діяльністю закладу освіти, відповідно до спеціалізації.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- нормативного терміну денної форми здобуття освіти
- скороченого терміну денної форми здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
л			п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Загальна педагогіка							
Тема 1. Педагогіка як наука			2	2			6
Тема 2. Дидактика як теорія навчання і освіти			2	4			6
Тема 3. Методи, форми і засоби навчання			4	4			6
Тема 4. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності			2	2			6
Тема 5. Проблема неуспішності учнів та особливості навчання обдарованих дітей			2	4			5
Тема 6. Система освіти в Україні			2	2			5
Тема 7. Розвиток та формування особистості			2	4			6
Тема 8. Сутність процесу виховання та його зміст			2	4			6
Тема 9. Закономірності і принципи виховання			2	4			6
Тема 10. Методи і форми виховання			2	4			5
Тема 11. Напрями виховання			4	4			6
Змістовий модуль 2. Професійна педагогіка							
Тема 1. Професійна педагогіка як наука і навчальний предмет			2	2			6
Тема 2. Стандарти освіти, освітні програми, кваліфікації та документи про освіту			4	4			6
Тема 3. Методи, засоби та форми професійного навчання			3	4			6
Тема 4. Професійна підготовка педагогічного працівника закладу освіти			2	2			6
Тема 5. Soft skills: універсальні навички працівників європейського рівня			2	4			6
Тема 6. Управління професійною освітою			4	4			6
Тема 7.			2	2			6

Оцінка якості освіти.							
Усього годин		210	45	60			105

– скороченого терміну денної форми здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
л			п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Загальна педагогіка							
Тема 1. Педагогіка як наука			2	2			2
Тема 2. Дидактика як теорія навчання і освіти			2	4			4
Тема 3. Методи, форми і засоби навчання			2	4			2
Тема 4. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності			2	2			2
Тема 5. Проблема неуспішності учнів та особливості навчання обдарованих дітей			2	2			2
Тема 6. Система освіти в Україні			2	2			4
Тема 7. Розвиток та формування особистості			2	2			2
Тема 8. Сутність процесу виховання та його зміст			2	2			4
Тема 9. Закономірності і принципи виховання			2	2			2
Тема 10. Методи і форми виховання			2	2			2
Тема 11. Напрями виховання			2	2			3
Змістовий модуль 2. Професійна педагогіка							
Тема 1. Професійна педагогіка як наука і навчальний предмет			2	2			2
Тема 2. Стандарти освіти, освітні програми, кваліфікації та документи про освіту			2	2			2
Тема 3. Методи, засоби та форми професійного навчання			2	2			2
Тема 4. Професійна підготовка педагогічного працівника закладу освіти			2	2			2
Тема 5. Soft skills: універсальні навички працівників європейського рівня			2	2			2
Тема 6. Управління професійною освітою			2	2			2
Тема 7. Оцінка якості освіти.			1	2			4

Усього годин		120	30	45			45
---------------------	--	------------	-----------	-----------	--	--	-----------

4. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	-	

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		НТ	СК
1.	Тема 1. Педагогіка як наука	2	2
2.	Тема 2. Дидактика як теорія навчання і освіти	4	4
3.	Тема 3. Методи, форми і засоби навчання	4	4
4.	Тема 4. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності	2	2
5.	Тема 5. Проблема неуспішності учнів та особливості навчання обдарованих дітей	4	2
6.	Тема 6. Система освіти в Україні	2	2
7.	Тема 7. Розвиток і формування особистості	4	2
8.	Тема 8. Сутність процесу виховання та його зміст	4	2
9.	Тема 9. Закономірності і принципи виховання	4	2
10.	Тема 10. Методи і форми виховання	4	2
11.	Тема 11. Напрями виховання	4	2
12.	Тема 12. Професійна педагогіка як наука і навчальний предмет	2	2
13.	Тема 13. Стандарти освіти, освітні програми, кваліфікації та документи про освіту	4	2
14.	Тема 14. Методи, засоби та форми професійного навчання	4	2
15.	Тема 15. Професійна підготовка педагогічного працівника закладу освіти	2	2
16.	Тема 16. Soft skills: універсальні навички працівників європейського рівня	4	2
17.	Тема 17. Управління професійною освітою	4	2
18.	Тема 18. Оцінка якості освіти.	2	2
	РАЗОМ	60	40

6. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	-	

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Предмет та завдання педагогіки як науки.
2. Основні педагогічні категорії (виховання, навчання, освіта).
3. Система педагогічних знань.
4. Сутність поняття «формування» та «розвиток».
5. Фактори розвитку особистості (спадковість, середовище, виховання, діяльність).
6. Теорії розвитку особистості (біогенетичні, соціогенетичні/персоналістичні та теорії взаємодії факторів).
7. Вікові етапи розвитку особистості.
8. Закон України «Про освіту».
9. Основні принципи та структура організації освіти в Україні. Поняття про «зміст освіти», основні цілі, завдання і принципи розвитку змісту освіти, рівні формування.
10. Теорії формування змісту освіти, вимоги до змісту, відбір змісту освіти.
11. Основні компоненти процесу навчання (цільовий, стимулююче-мотиваційний, змістовний, операційно-дійовий, контрольнорегулюючий, оціночно-результативний).
12. Основні функції навчання (освітня, виховна, розвиваюча).
13. Принципи навчання.
14. Поняття про методи та засоби навчання, класифікації методів.
15. Закон України «Про повну загальну середню освіту».
16. Поняття «форма організації навчання», класифікації форм навчання.
17. Урок як форма організації навчання.
18. Поняття «контроль», його функції.
19. Поняття «виховання».
20. Поняття «самовиховання».
21. Поняття «перевиховання».
22. Поняття «вихованість».
23. Особливості процесу виховання.
24. Характеристика основних принципів виховання.
25. Зміст громадянського, розумового і морального, правового, естетичного, фізичного та екологічного, статевого, трудового, економічного й інших напрямів виховання.
26. Поняття «метод виховання».
27. Поняття «прийом виховання».
28. Класифікація методів виховання.
29. Позакласна та позашкільна виховна робота, її завдання, зміст та принципи організації.
30. Виховна діяльність позашкільних установ (палаців школярів, літніх таборів відпочинку, дитячих спортивних шкіл, станцій юних техніків та

- натуралістів, дитячих театрів, бібліотек, залізниць, пароплавств, музичних шкіл та інших).
31. Принципи управління освітою, структура органів управління народною освітою, суть керівництва роботою школи.
 32. Предмет, мета і завдання дисципліни «Професійна педагогіка».
 33. Основні категорії професійної педагогіки (професійна освіта, професійне виховання, професія, спеціальність, кваліфікація, кваліфікаційна характеристика).
 34. Актуальні проблеми системи професійно-технічної освіти в Україні.
 35. Основні напрямки реформування професійно-технічної освіти в Україні.
 36. Система професійної освіти України відповідності до Закону України «Про освіту».
 37. Структура професійно-технічної освіти.
 38. Професійні освітні програми і установи.
 39. Система стандартів вищої освіти.
 40. Освітньо-професійна програма підготовки фахівця.
 41. Освітньо-кваліфікаційні характеристики фахівця з вищою освітою.
 42. Теорія неперервної освіти в Україні.
 43. Порівняльна характеристика нових типів закладів професійно-технічної освіти.
 44. Розвиток професійно-технічної освіти в розвинених країнах Західної Європи.
 45. Методи дослідження у професійній педагогіці.
 46. Професійна педагогіка як галузь педагогічної науки.
 47. Сутність і структура навчально-виробничого процесу в професійних закладах освіти.
 48. Принципи професійного навчання.
 49. Організація навчальної діяльності учнів.
 50. Критерії ефективності професійного навчання.
 51. Закон України «Про професійно-технічну освіту».
 52. Закон України «Про фахову передвищу освіту».
 53. Зміст освіти в професійно-технічному навчальному закладі.
 54. Принципи розробки змісту професійного навчання.
 55. Державні стандарти професійної освіти.
 56. Загальна характеристика професійно-технічної освіти.
 57. Основні форми організації теоретичного навчання.
 58. Нетрадиційні форми організації теоретичного навчання.
 59. Загальні поняття про методи професійного навчання. Класифікація методів навчання.
 60. Характеристика методів теоретичного навчання.
 61. Форми організації виробничого навчання.
 62. Навчально-виробничі засоби в професійному навчанні. Перспективи розвитку засобів навчання.
 63. Методи виробничого навчання.

64. Вимоги до вибору найбільш ефективних методів навчання.
65. Форми професійного навчання на робочому місці та за її межами.
66. Формування професійного самовизначення учнів засобами професійної орієнтації.
67. Поняття «педагогічної інтернатури» та особливості її реалізації.
68. Досвід європейських країн щодо професійної підготовки викладачів вищої школи.
69. Особливості персональних та інтерперсональних навичок працівника.
70. Методики розвитку Soft skills у студентської молоді.
71. Поняття про управління освітніми системами.
72. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

**Тестові завдання для підсумкового контролю знань з дисципліни
«Загальна та професійна педагогіка»**

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОР «Бакалавр» Спеціальність 015.37 «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»	Кафедра педагогіки 2020-2021 навчальний рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № з дисципліни «Загальна та професійна педагогіка»	Затверджую Зав. кафедри педагогіки Сопівник Р.В. _____ 2020 р.
Екзаменаційні запитання			
1. Перелічіть та охарактеризуйте принципи навчання.			
2. Особливості навчання обдарованих учнів.			
Тестові завдання			

1. Система виховних заходів, спрямованих на формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості – це:

1. Освіта	2. Виховання
3. Навчання	3. Самовиховання

2. Знайдіть відповідність:

1.	Навчання	А) процес самостійного засвоєння учнем нових знань
2.	Викладання	Б) діяльність вчителя з організації засвоєння учнями знань, формування умінь і навичок
3.	Учіння	В) цілеспрямована взаємодія вчителя й учнів, у процесі якої засвоюються знання, формуються уміння та навички

3. Галузь педагогіки, що розкриває закономірності навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти, специфічні проблеми здобуття вищої освіти – це ...

4. Оберіть із зазначеного переліку види навчання:

1. Догматичне	2. Дискусійне
3. Пояснювально-ілюстративне	4. Проблемне
5. Програмоване	6. Комп'ютерне

5. Спосіб упорядкованої взаємодії вчителя та учня, спрямованої на розв'язання завдань освіти, виховання і розвитку у процесі навчання – це ...

6. Виберіть із перелічених методів навчання словесні:

1. дискусія	2. вправа
3. ігровий метод	4. метод проекту
5. розповідь	6. ілюстрування
7. пояснення	8. бесіда

7. «Золотим правилом дидактики» вважають принцип ...

8. Встановіть відповідність між наведеним поняттям та його значенням:

1.	Людина	А) Суспільна істота, наділена свідомістю і представлена психологічними характеристиками, які є стійкими, соціально зумовленими і виявляються у суспільних зв'язках, відносинах з навколишнім світом, іншими людьми та визначають поведінку людини
2.	Індивід	Б) біологічна істота, яка належить до класу ссавців виду <i>Homo sapiens</i>
3.	Особистість	В) сукупність зовнішніх і внутрішніх особливостей людини, що формують її своєрідність, відмінність від інших людей
4.	Індивідуальність	Г) психосоматична організація особистості, яка робить її представником людського роду

9. Знайдіть відповідність між галузями педагогіки та їх визначеннями:

1.	Загальна педагогіка	А) Галузь педагогіки, що розкриває закономірності освітнього процесу у закладах вищої освіти
2.	Вікова педагогіка	Б) Галузь педагогіки, що вивчає розвиток педагогічних ідей і практику освіти різних історичних епох
3.	Корекційна педагогіка	В) Галузь педагогіки, предметом якої є виховання, навчання та освіта дітей із вродженими чи набутими відхиленнями у фізичному або психічному розвитку
4.	Соціальна педагогіка	Г) Галузі педагогіки, предметом дослідження яких є закономірності викладання і вивчення конкретних навчальних дисциплін у закладах освіти усіх типів
5.	Професійна педагогіка	Д) Галузь педагогіки, що вивчає особливості та розробляє способи надання допомоги у соціалізації дітей та молоді
6.	Педагогіка вищої школи	Е) Галузь педагогіки, що досліджує закони та закономірності виховання, навчання і освіти, організаційні форми й методи освітнього процесу різних вікових груп
7.	Історія педагогіки і школи	Ж) Галузь педагогіки, що вивчає головні теоретичні й практичні питання виховання, навчання і освіти, досліджує проблеми освітнього процесу
8.	Часткові (предметні) педагогіки	З) Галузь педагогіки, що вивчає особливості, форми і методи навчання людей, які здобувають або мають певний фах (медична, театральна, військова, спортивна тощо)

10. Розташуйте у правильній послідовності основні етапи уроку:

1. Перевірка домашнього завдання	2. Повідомлення домашнього завдання
3. Вивчення нового матеріалу	4. Закінчення уроку

8. Методи навчання

Словесні (розповідь, пояснення, лекційний метод), практичні (вправа, практична робота), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження), моделювання, мозковий штурм, кейс-метод, вирішення професійних ситуацій; робота в парах.

9. Форми контролю

Види: поточний, підсумковий.

Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи проводиться усне опитування, перевіряється виконання самостійної роботи студентів, проводиться поточне тестування.

Форма контролю: екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс, база тестових завдань.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Буцик І. М. Конспект лекцій з дисципліни «Педагогіка»: Навчально-методичний посібник для підготовки фахівців за спеціальністю 8.18010021 «Педагогіка вищої школи». Вид. 3-є доп. К. : «Аграрна освіта», 2013. 104 с.

2. Васюк О. В., Сопівник І. В. Історія української педагогіки і освіти: навчальний посібник-хрестоматія. К. : ДАКККіМ, 2011. 601 с.

3. Гончарук О. М. Загальна та професійна педагогіка: методичні рекомендації. К.: НУБіП України, 2020. 40 с.
4. Жигір В. І., Чернега О. А. Професійна педагогіка: навчальний посібник / за ред. М. В. Вачевського. К.: ТОВ "Кондор", 2012. 336 с.
5. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник. К.: Видавництво Ліра, 2016. 608 с.
6. Ніколаєнко С. М. Законодавча база управління навчальними закладами: навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2015. 225 с.
7. Ніколаєнко С. М., Шинкарук В. Д., Рудень Д. М., Сопівник Р. В., Сопівник І. В., Петрів Г. В., Кушнір А. О., Моїсєєв В. В., Давидова О. П. Програма виховання студента: «Фахівець, громадянин, патріот». К.: «Ай Си Ес – Актив». 2016. 74 с.
8. Професійна педагогічна освіта: становлення і розвиток педагогічного знання: монографія / за ред. проф. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 443 с.
9. Сопівник Р. В., Сопівник І. В. Педагогіка: навч. посіб. К.: ЦП «Компринт», 2017. 231 с.
10. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки. Навч. посібник. Видання 2-ге, випр., доп. К.: Академвидав, 2006. 265 с.
11. Сухомлинський В. О. Проблема виховання всебічно розвиненої особистості. Т. 1. Вибрані твори в 5 т. К.: Радянська школа, 1976. 654 с.
12. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором. Т. 4. Вибрані твори в 5 т. К.: Радянська школа, 1977. 638 с.
13. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Т. 3. Вибрані твори в 5 т. К.: Радянська школа, 1977. 670 с.

Допоміжна:

1. Бацуровська І. В., Джаландінова А. М. Історія розвитку масових відкритих онлайн курсів в освіті / Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. Вип. 1. 2015. С. 63-66.
2. Білан Л. Л. Керівник навчального закладу: навч.-метод. посіб. Київ: ТОВ «Анва-Прінт», 2012. 139 с.
3. Вдовиченко Р. П. Управлінська компетентність керівника школи. Х.: Вид. група «Основа», 2007.
4. Григораш В. В. Організація діяльності керівника школи. Х.: Вид. група «Основа», 2011.
5. Інструктивно-методичні рекомендації МОН України щодо організації інклюзивного навчання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році (лист МОН № 1/9-409 від 26.06.2019).
6. Гаврилов О. В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. 308 с.
7. Кях З. М. Сучасний зміст професійної освіти: (формуємо компетентності студентів) / З. М. Кях, С. Ю. Соколовська // Педагогічна майстерня. 2016. № 5. С. 10–13.

8. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. 2. 162-167.

9. Лук'янова Л. Б. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія / Л. Б. Лук'янова, Л. Є. Сігаєва, О. В. Аніщенко, С. В. Зінченко, О. В. Баніт, С. В. Лапаєнко, О. В. Василенко; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. К.: Пед. думка, 2012. 271 с.

10. Мальована О. І. Розвиток компетентностей – вимога сьогодення // Управління школою. 2018. № 10-12. С. 2-10.

11. Мамченко С.М. Електронне навчання як педагогічна компетентність // Збірник наукових праць Національної академії прикордонної служби України. № 1. 2015. С. 150-161.

12. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації. Х. : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.

13. Наход С. А. Значущість «soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій // Педагогічні науки : реалії та перспективи. Випуск 63. 2018. 131-135.

14. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості: монографія / за ред. Р. О. Семенової, авт. кол.: О. Л. Музика, Д. К. Корольов; Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. К.; Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 228 с.

15. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти: монографія / О. М. Отич; за наук. ред. І. А. Зязюна. Чернівці : Зелена Буковина, 2009. 752 с.

16. Пащенко М., Красноштан І. Педагогіка. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 228 с.

17. Педагогіка: хрестоматія / уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. К.: Знання-Прес. 2006. 700 с.

18. Професійна освіта: Словник: навч. посіб. / уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. К. : Вища шк., 2000. 380 с.

19. Скрипник Т. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посібник. К., 2015. 63 с.

20. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи: навчальний посібник. К. : НАКККіМ, 2015. 352 с.

21. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти Київ: Видавничий центр «Академія», 2007. 560 с.

22. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 248 с.

23. Шинкарук В. Д. Теорія та історія соціального виховання в зарубіжних країнах / В. Д. Шинкарук, Р. В. Сопівник, І. В. Сопівник. Київ: «ЦП «Компринт», 2015. 236 с.

24. Яблонко В. Я. Психолого-педагогічні основи формування особистості: навч. посіб. К.: Навчальна книга, 2008. 254 с.

13. Інформаційний ресурси

1. Відкритий Університет Майдану. Громадянська освіта в Україні. URL : <https://vum.org.ua/>. Дата звернення: Лютий,2020.
2. Державні стандарти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
3. Закон України “Про вищу освіту”. URL : <https://zakon.help/law/1556-VII/edition01.01.2019/>
4. Закон України “Про дошкільну освіту”. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
5. Закон України «Про зайнятість населення». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
6. Закон України “Про повну загальну середню освіту”. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
7. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
8. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>
9. Закон України «Про фахову передвищу освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
10. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. 2020. 71 с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
11. Мартинюк В.Д. Поняття і структура системи професійного навчання працівників // Держава та регіони. URL : http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2016/8.pdf
12. Наказ МОН України «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» від 13.04.2011 року // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-11>
13. Постанова КМУ Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#n10>
14. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19>
15. Статут Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2015-%D0%BF#n15>
16. Якість оцінки. URL : <https://mon.gov.ua/ua/tag/yakist-osviti>
17. Prometheus – масові безкоштовні онлайн-курси. URL : <https://prometheus.org.ua>.